

MLADOST

LETNIK XIII.

1. ŠTEVILKA

38595 III M B
»Mladost«, orlovsko glasilo, izhaja v začetku vsakega meseca v Ljubljani. — List izdaja konzorcij »Mladosti« v Ljubljani. — Upravništvo je v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna, pritličje. — Naročnina je za člane Orlovske zveze 20 K, za vse druge 25 K na leto. — Posamezna številka velja 3— K. — Odgovorni urednik je Ludovik Tomažič. — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Urejuje: **Jože Stabèj**, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

Vsak čitatelj »Mladosti«

naj se zaveda velikega pomena orlovske organizacije in naj razširja njeno glasilo, in če že ne več, **mora pridobiti vsaj enega novega naročnika.** Če je Orlov 4000, mora biti naročnikov »Mladosti« vsaj 6000. Ne dajmo se nasprotnikom pod noge, dvignimo ponosno glave!

Nabirajte novih naročnikov na posebnih polah, ki jih vpošljite natančno izpolnjene z naslovi na: Upravništvo »Mladosti«, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna. Kjer ne more eden, naj jo naročita dva skupaj. Glejte, da bodo imeli in brali »Mladost« vsi Orli, duhovniki, naše družine, izobraženci, vsa naša društva, gostilne, kavarne itd. »Mladost« bo odslej urejevana tako, da bo kolikor mogoče vsakemu in vsem všeč. Zato jo pa razširjajmo neumorno. Stori vsak svojo dolžnost.

Z »Mladostjo« na plan, ž njo Orel na dan!

III M B 38505

Nabirajte prispevkov za orlovski sklad!

Vsako hišo, vsako vas obiščite, razširjajte obenem orlovsko misel.

Skrbite, da bo udeležba iz vseh krajev na mariborskem taboru veličastna. Osnujte za to poseben krajevni pripravljalni odbor. Za naše mariborsko slavlje se morajo gibati vse roke, delovati vse sile!

Odseki, pošiljajte redno mesečno preglednice in članarino!

Katoliško ljudstvo!

dneh družabnih preosnov in preobratov, ki posegajo globoko v srca posameznikov in v življenje narodov, v dneih, ko se snuje usodna zgodovina in poraja nov vek —

pozivamo in kličemo
na manifestacijo krščanskega prepričanja.

Jugoslovanska katoliška telovadno-kulturna
mladinska organizacija

Orel

napravljaja polet v Maribor in sklicuje za dneve od 29. julija do 3. avgusta 1920

prvi slovanski orlovski tabor.

Ob tem svečanostnem prazniku katoliške mladine naj slavi zmago socialna misel krščanske vzajemnosti; zato naj se zbero vsi: delavec, kmet, obrtnik, uradnik, razumnik. Vsi stanovi naj se zavedo, da tvorijo v krščanstvu eno družino. Prepričajo naj se, da je njih mladina nastopila pot prave svobode, da se je uvrstila med bojevnike za uveljavljenje katoliških načel, za izenačenje pravic, za spoštovanje poštenega dela, za dosego stanovskega in mednarodnega bratstva.

Katoliška mladina je seme nove, zdrave družbe. Posejano je v zemljo, ki jo je razorala strašna svetovna vojska. Sistem laži in krivic je strt. Drevo večnih resnic pa zeleni in ob tem drevesu se zbira zdrava, čila, vzorna in značajna mladina, ki hoče ob navzočnosti kulturnih narodov slaviti svoj dan. Ob idealni mladini pa naj črpajo vsi, ki se zbero k skupnemu prazniku, navdušenja za vzvišene vzore.

Na ta slavnostni praznik vabimo torej vse bratske orlovske odseke iz Jugoslavije, vsa bratska orlovska društva iz Češkoslovaške republike, iz Združenih in drugih ameriških držav, ter katoliška telovadno-kulturna udruženja iz Poljske republike. S srčnim veseljem bi radi pozdravili tudi vse dobromisleče brate iz Rusije in drugih slovanskih držav, kakor tudi iz Francije, Anglije, Belgije, Nizozemske, Švice, Španske i. t. d.

Vse vabimo in prosimo, naj se pravočasno pripravijo ter nam sporoče, v kolikem številu se nameravajo udeležiti slovanskega orlovskega slavlja.

Vabimo končno katoličane vseh navedenih narodov in držav iz vseh stanov in organizacij. Prihitite k nam in dajte s tem izraza

katoliško-kulturni vzajemnosti!

Bog živi!

Ljubljana, o Božiču leta 1919.

Predsedstvo osrednjega pripravljalnega odbora za prvi slovanski orlovski tabor v Mariboru:

Dr. Anton Korošec,

pokrovitelj.

Jože Pirc,

predsednik.

Leopold Eiletz,

I. podpredsednik.

Cilka Krek,

II. podpredsednica.

Ivan Mazovec,

III. podpredsednik.

Jože Stabèj,

glavni tajnik

Ludovik Tomažič,

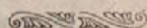
glavni blagajnik.

Jože Gostinčar,

odbo. nik.

Ivan Brodar,

odbornik.

Ali naj je Orel kulturna organizacija?

F. S. Finžgar.

(Govoril dijakom-Orlom dne 16. novembra 1919 v »Unionu« v Ljubljani, ob priliki slovesne zaobljube in sprejema v Orlovsko zvezo.)

epričan sem, da se ne motim, če trdim, da bo ta ura in dejanje te ure tako pomembno za naš narod, da utegne o njem govoriti in soditi objektivno šele prihodnja doba.

Pisarilo se je po raznih listih že večkrat: Te organizacije naj bi bile stroga samo telovadna društva in nič drugega. To in tako pisanje je bilo vselej zmotno. Sam naradni razvoj je pobil take trditve in dokazal, da človeka ni mogoče grupirati samo v neko materije'no-fizično telo. Ker ima človek dušo in srce, tiči in bo tičala sila vsake organizacije vse globlje ko v par štatutih, bo tičala v dušah in srcih in vsaka organizacija brez globljih idej je mrtvo truplo, je kadaver, ki že trohni ob rojstvu. Vsaka organizacija mora nositi na sebi pečat svojega ideala, odsvit svojega svetovnega nazora, mora biti odmev svoje kulture. Nič ne trdim, da ni tuintam mogoča nekaka zgolj materijelni kulturi služeča organizacija, nič ne tajim, da je mo-

goče — včasih je celo nujno — da se vse različne organizacije enega naroda, ene države, za važen hip strnejo za isto misel, za isto narodno ali državno korist. Ko preide ta moment, gredo duše za svojimi cilji, in kar je strnila slučajna stiska, raztrga spet notranja sila.

Zato pa je tembolj nesmiselno, če bi hoteli mladino vzgajati njihovi vzgojitelji — ali če bi se mladina hotela vzgajati sama v kaki organizaciji — recimo zgolj za šport — za telovajo. Mladina — cvet naroda — mladina — semenišče vzorov, mladina — ta neizmerni akumulater vse-mogočih latentnih sil — ta mladina naj bi bila samo zato organizirana v kateremkoli telovadnem društvu, da vadi svoje mišičevje? Kakor je v zmoti tisti, ki bi mu bil šport — cilj, takisto je v zmoti oni, ki bi branil mladini šport katerekoli vrste in bi hotel mladino vzgajati na ta način, da jo postavi v izvožene kolesnice suhe življenjske gramatike, za to gramatiko postavi guvernanto, ki prebledi ob vsakem koraku, ki ga napravi mladina samostojno in podjetno — vsaka teh vzgoj je zmotna in slaba.

MLADE MOČI NE BOŠ PRIVEL DO ZNAČAJEV Z REPRESIJO, MLADA MOČ MORA IMETI PRILIKO,

da je ekspresivna, da se udejstvuje in da tiste latentne sile, ki vro in kipe v njeni krvi, dobe duška. Telovadba pa je za to kot nekak elementaren ventil, regulator in nič drugega. Kdor bi snoval športna društva, kdor bi vstopal v Orla samo zato, da razvija svoje mišice, da se udejstvuje samo telesno — materijelno, potem je na nevarni poti, da mu to rodi spretnih telovadcev, rokoborcev, muskoloznih atletov — toda značajnih in kulturnih mož mu ne bo rodilo. Celo nevarno je, da utegne taka organizacija vzgojiti neko silno nekulturno bojevitost, neko surovost srca, ki tako rada izpodrine vso duševnost, pogazi notranjega človeka in napravi iz mladeniča — namesto značajnega moža — atleta. Že Evripides je tožil, da je v Atiki sila veliko slabih fantov, med vsemi najslabši pa da so — atleti. Torej Orel ne sme biti v svojem jedru — in tem manj vaš Orel — ta avantgarda mladine — izključno družba telovadcev-atletov; Orel naj bo kulturna šola, kjer naj mladenič v vrstah bratov, v točnosti nastopov, v drznih telesnih vajah dobi polje, na katerem naj se razcvete njegov pogum, njegova energična volja do dejanj, njegov socialni čut in pa umetnost, da je lastnega ja za neizprosni gospodar.

Teh lastnosti pa vam nikakor ne rodi nabrekla mišica; te lastnosti morajo koreniniti v vaših srcih — iz dna svojih duš jih morate pozvati na plan in jih udejstvovati sedaj na ta način in gremiju svojih tovarišev, da, ko pride čas življenja, stopijo v službo za vzvišenejše cilje v blagor naroda: Kadi se njiva razorana! Oblikujte te sile, in če je kultura oblikovanje tega, kar je, potem je Orel in mora biti Orel kulturno društvo, da oblikujete sebe in svojo okolico.

Dobršen kos kulture je gotovo v telovaji, in sicer materijelne. O tem ne bom govoril. Idealno, intelektualno kulturo vam nudijo šole in zasebno razni krožki in odseki. Orel pa naj vam nudi prav posebno etično kulturo, kulturo srca.

Potrebna vam je materijelna kultura, potrebna intelektualna, če pa nimate etične, ste kljub vsemu vendarle napol izobraženci. Sedanjim kulturnim narodom ne manjka učenjakov, ne manjka strojev, manjka pa nam dobrih ljudi. In ta plat, plat srčne kulture in srčne dobrote je bila zanemarjena in je prav to zanemarjenje, ta ne celotna kultura rodila svetovno vojsko. Sodobni nadčlovek ni potreboval srčne kulture in je zato tudi ni gojil. Surovost so nazvali pogum, zatiranje ubo-

gega, majhnega, energijo volje, predaj se vetrovom strasti je bil evangelij lastnemu jazu. Pozabili so, da je treba manj poguma za to, da si surov, kakor da si dober, da imaš odprto srce in roko za brata je treba več energije, nego zato, da mu pljuneš v lice, če ga srečaš, da zmagáš sebe, je večja zmaga, nego da ploveš za vetrom. Disharmonija kulture, zaničevanje večnih etičnih principov, to je rodilo disharmonijo narodov in stanov. Tukaj, bratje, je ledina, zaslavite vanjo plug etičnih principov našega krščanskega svetovnega nazora.

Lepa linija vašega mladega telesa, ko se giblje na drogu ali bradlji, naj je samo odsev notranje, globoko zasekane kulturne poteze v vaših dušah, rajalni nastop naj je samo odmev harmonije duš, ki so kulturne v celem.

Pa še nekaj. Avantgardo naše mladine sem vas imenoval. Da, vi ste kvas naroda. Sedaj sprejemate vase, kultivate sebe in to vse — na troške naroda. Ne pozabite tega! Vsak košček krede, ki jo kupi narod za vas, je posojilo naroda, ki mu ga boste morali vračati. Po 5 talentov prejimate, ne pozabite na obresti, ki jih boste dolžni vračati! V življenju boste morali biti žarišče, krog katerega bodo iskali luči oni, ki jim jo boste vi dolžni prižigati.

Ko vas tako gledam, mladeniči-dijaki, se mi zdite kakor barčice, ki čakajo v pristanu. Čisto tihe so, nič se ne gane zunaj. Ali vendar v njih notranjosti že delujejo stroji, zob se vjema z zobom, že stresa propeler ladjo in vse čaka samo hipa, da dá kapitan znamenje in ladje odplovejo na široko morje. Tudi v vas se že gibljejo mlade sile in po bliskovo bo prišel dan, ko vam da kapitan življenja povelje: Ven na morje! In tedaj, bratje, ali bo vaša sila močna dovolj, da bo vodila krmilo skozi valovje? Ali boste imeli energije dovolj, da boste brodili mimo sirenskih glasov, ki vas bodo vabili v zmoto in zablodo? Sedaj je čas, bratje, da se pripravite na ta pohod v življenje. Sedaj zvezde ugodne vladajo. Sedaj semena zlata padajo. Vprašajte se. So li vaše njive zorane?

Kvišku Orli-dijaki! Razpnite krila v drzni polet življenju naprot! Vaša krila naj niso krila praznega hrupa, naj niso zlepljena z vpuhlo zunanjo formo telovadnega kroja, da bi kot Ikaros nekdanj padli v ocean — ne, vaša krila naj bodo v ognju preizkušena, čim bliže so večnega Solнца, tem bolj naj žare, dokler ne izžare v naročju Njega, ki je pravir vse kulture, ki je večni bonum, večni verum, večni pulchrum.

Pismo iz Pariza.

Lojze Kuhar.

rat Lojze Kuhar, ki se mudi v študijske svrhe v Parizu, je poslal uredništvu »Mladosti« po odposlancu naslednje zanimivo pismo, ki ga bodo prebrali gotovo vsi bratje z veseljem in zadovoljstvom. Glede mladinske organizacije v Franciji bomo v prihodnjih številkah »Mladosti« poročali še nekaj natančnejših podatkov, v kolikor jih že ne izvemo iz naslednjega pisma. Bratje Orli, pogledjmo danes samo, koliko nas je in da nismo nikakor osamljeni, kakor bi morebiti kateri domneval. Korajžno in vztrajno na delo za lepe orlovske vzore!

Pariz, 29. januarja 1920.

Predragim bratom Orlom!

Organizacije katoličanov v Franciji kažejo veliko zanimanja za mlado Jugoslavijo. To zanimanje se mora gojiti pridno, ker so ravno francoske organizacije izsledek težkih verskih bojov in stebri, ki kažejo, da je katoličanstvo v Franciji stalo tudi ob najhujših dneh. To so napadalne čete katolikov.

Organizacija, ki približno odgovarja slovenskim Orlom se imenuje: »Fédération gymnastique et sportive des patronages de France«. Organizacija je mlada, L. 1898 jo je ustanovil dr. I. Michaut in l. 1914 je štela 43 okrožij z 1763 odseki in nad 200 tisoč rednih članov. Federacija uživa velik ugled. Pridobila si ga je vsled prav prevdarne gojitve telovadbe in športa, in tudi s tem, ker je armadi dala armado najboljših mož, ki so bili utrjeni v vsem in zanesljivi in disciplinirani vojaki, veselje francoske armade. Vpoklicanih je bilo 100.000 članov; padlo jih je 20.000. Število je strašno: toda danes je zopet polno in izpopolnjeno. V ozadju so v kolesarskih klubih organizirani, ti gimnazisti hodili po deželi in pomagali pri poljedelstvu, zopet drugi so se javili za Rdeči križ. Storili so svojo veliko dolžnost do vere in do naroda.

Izdajajo svoj list »Les Jeunes« (tednik).

Druga skoroda enako močna mladinska organizacija je: »Association

catholique de la jeunesse française« in odgovarja nekako našim mladeniškim zvezam pri izobraževalnih društvi. Goji verski duh, vzgaja v ljubezni do domovine in uči in podučuje v socialnih vprašanjih. Dala je nebroj velikih mož Franciji, kmetu in delavcu. V njej se vidi bratstvo mlade Francije; njena ljubezen in njeno veliko poslanstvo pa je dika katoličanstva v Franciji.

V vojsko je dala organizacija, ki šteje 150.000 članov razdeljenih v 4000 odsekov, gotovo 100.000 svojih vrlih sinov in je pokopala na bojišču 15.000 mladeničev. Mlada organizacija (1886) pa se je zopet poživila in je svoje rane malodane izcelila. Da jo Francija res upošteva kakor moč in kakor napravo ljubezni in dela, to so pričale veličastne ceremonije v spomin padlih članov, ki so se vršile v katedrali Notre Dame dne 25. januarja. Velikansko število klerusa je molilo za rajne, obrede je vodil kardinal Amette sam ob asistenci dveh škofov. Naval ljudstva v cerkev je bil naravnost nepopisen. Ta velikanska stavba je gotovo imela ta dan svojih 6000 gostov, mnogi so odšli, ker ni bilo mogoče v cerkev. Ganljivo je bilo, ko je mladi odlikovani vitez francoske legije abbé Thellier de Poncheville, zaklical v svoji pridigi tisočerim poslušalcem program te mlade armade: »Razlijte se po Franciji, vi naša dika, naš ponos, rastite, razširjajte se in dajte nazaj domovini, vrnite nazaj Franciji njeno vero, prižgite ji luč vere, upanja in ljubezni: evo — Vaša naloga! Vaš program!«

Mladeničem so iskrile oči in visoko so zavihrali njih rdeče-belo-modri prapori v znak prisege, katedrala je pa donela pod zvoki narodne himne francoskih katoličanov.

Mladeniči so ob koncu z resnimi obrazi in vzornim telovadnim redom odkorakali z lastno godbo na kolodvore.

Delavci imajo svoje velike organizacije v »Oeuvre des cercles catholiques d'ouvriers« in »Union des associations ouvriers catholiques«.

Več nisem napisal, ker je zelo težko dobiti točnih virov in ker imam zelo malo časa na razpolago. Upam pa, da bom v kratkem mogel poslati kratek pregled o vseh kat. organizacijah v Franciji Vam na razpolago.

Pozdravljam prav pristrčno brate Orle. Tudi njih polet je čvrst in mlad in

obeta, da bo postal zaščitnik vere in poštenja in mladinske kreposti v naši lepi Jugoslaviji. Nič strahu bratje, svet je velik in število in idealizem tistih, ki delajo in ljubijo kakor Vi, je ogromno. Ako se doseže tudi tukaj še mednarodno sodelovanje, potem je mladina prvi, res prvi apostol v boju za »en hlev in enega pastirja«. Katoliška Cerkev je v Franciji veliko pretrpela, a zrušile jo niso nobene sile;

nasprotno: vse preganjanje je vzgojilo veliki mladinski idealizem, ki ga danes beremo v organizacijah francoskih katoličanov. In isto pot bo šel naš Orel in naša mladina, vojskoval se bo za bratstvo, za enakost in za svobodo za svojo mater, četudi in čeprav se ta imenuje katoliška Cerkev.

Bog živi, bratje Orli!

TELOVADBA IN SLICNO

Naše telovadnice.

Dr. Matej Justin.

Kadar in kjerkoli je mogoče, da se telovadi na prostem, naj se telovadi na prostem. Čist in svež zrak je pri telovadbi poglavitna stvar. — Ker se pa telovadi običajno le v večernih urah, in ni za telovadbo zadostne razsvetljave na prostem, ker večkrat ni primerne prostora, in tudi vreme ni vedno za telovadbo na prostem pripravno, se mora računati s tem, da se telovadi največ v telovadnicah.

Kako naj bodo torej urejene telovadnice, če hočejo, da odgovarjajo svojemu namenu, da so zdravju nevarne, da so higienične?

Kdor je opazoval naše telovadnice po mestih in po deželi, je lahko zapazil veliko napak pri telovadnicah. Prva napaka je ta, da je telovadnica obenem dvorana za dramatične predstave, za shode itd.

Druža napaka je ta, da se dvorana-telovadnica premalo zrači, premalo čisti.

Obiskovalci predstav, shodov itd. zaneso v dvorano-telovadnico s črevlji, katere navadno ni mogoče do dobra osnažiti pri vstopu, polno nesnage s ceste, s polja, iz dvorišč. Ta nesnaga se s črevlji otrese na pod in ostane v dvorani. Vsak prinese nekaj. Vrhutega marsikateri še pljune po tleh — kar seveda ni vsesplošno, vendar se zgodi včasih. Marsikateri je prehlajen, v dvorani kašlja in pljuva nevedoma po tleh. Na tak in na slični način se zanese v dvorano vse polno glivic, ki tiče v pljun-

kih in v nesnagi črevljev. Ako se po vsaki predstavi ne očisti dvorana in ne pomije do dobra, ostane v telovadnici dosti nesnage, osobito pa glivic. S tekom, skokom in drugimi premikalnimi vajami se spravi zopet iz poda ves prah v zrak. V prahu se drže glivice, ki pridejo pri dihanju s prahom globoko v pljuča. Že pomit in osnažen pod, dá, ako se na njem skače, drga in hodi, prah, kakor se tvori povsod prah, kjer se veliko dela, kaj pa šele v neosnaženi dvorani. Zato bodi prvo pravilo:

1. Telovadnica bodi pred začetkom vsake telovadbe osnažena, prezračena.

Da se po umorijo tudi v dvorano zanešene glivice, da se pod razkuži, naj se isti pomije z vročo vodo, v katero se pridene nekaj sode. To naj se zgodi že pri zadnjem in končnem splaknjenju dvorane z navadnim lesenim podom.

Najbolje je, da je v telovadnici parket ali linoleum, ki se lahko z mokrimi cunjami večkrat obriše in se nobenega prahu ne razpraši po stenah in orodju, blazinah itd. Prah, ki se samo pomeže, se obesijo po stenah, ker ga razprašimo v zrak, ž njim vred pa vsevrstne glivice, ki jih v prašni telovadnici s prahom vred vdihamo. Pri telovadbi se pljuča do najvišje mere razširijo in pri tem je silno važno, da dobivamo le čist, sveži zrak v pljuča, ki vzemo nase kisik zraka, da ga naša kri vase vsrka. Ako tedaj pljuča dobivajo pri telovadbi mesto svežega zraka le prašen, z bacili obložen zrak, ne more to na noben način biti dobro; telovadec se počuti prehitro utrujen in nesposoben za delo. Tudi izgubi kaj kmalu veselje do telovadbe, če ga ista vedno le »zdela« in

mu vzame dobro voljo. Starši že itak včasih vsled poznih ur reko kakšno trpko in sedaj še nevolja in slabo razpoloženje v telovadcu samem, vse to ne vodi do čišča, ki ga ima telovadba.

Zato je nujno potrebno, da gledajo voditelji odsekov z vso resnobo na to, da ni v telovadnici za čas telovadbe prahu ne po podu, ne po orodju, ne na blazinah itd. Koder pa nima telovadnica parketnega poda ali linoleuma, naj se običajni pod namaže in impregnira s terom, oziroma z olji za pod, ki preprečijo, da se pod praši. Gospodarski odsek Orlovske zveze bi moral tudi tu iti odsekom na roko z nabavo teh snovi. V gotovih prostorih, kavarnah, v šolah, v kupejih, kjer se giblje veliko ljudi se je ta higienična naprava jako dobro obnesla. Zakaj bi se torej to ne upeljalo tudi po naših telovadnicah vsepovsod? Orlovska zveza naj bi tudi denarno plat tega vprašanja uredila, ker tu gre za zdravje telovadcev, za prospeh dobre stvari.

2. Telovadnica naj bo nekaj časa pred telovadbo vedno zračena. Tudi v snažni telovadnici treba menjati zrak, ki naj bo v telovadnici tak kakor je zunaj v prosti naravi.

3. Med telovadbo naj bo vedno odprta ventilacija, da se more zrak tudi tedaj menjavati. Kjer je veliko ljudi, kjer se telovadci potijo, diha koža in pljuča. Mnogo plinov gre tako skozi dihalne organe v zrak, ki ga dihamo. Treba torej, da se zrak stalno menja. Kdo ne ve, kako človeka boli glava, če se je pozno v noči nahajal v zakajeni in zaduhli pivnici! Boli pa glava včasih več od plinov, ki vplivajo na naše možgane in ki jih proizvajamo sami, ko pa morda od česa drugega.

Če je dvorana enkrat higienično urejena, je treba, da se ne zanese prahu in glivic vanjo, zato treba nekaj pravil in opomb. Kot četrto pravilo naj bo takoj:

4. Ne stopaj v telovadnico nikdar s črevlji, ki jih običajno nosiš. Še tako higienična in očiščena telovadnica bo kmalu prašna in kadilo se bo v njej pri vsakem gibu, teku itd., če hodi vse povprek s črevlji po telovadnici. Blato s črevljev se raznosi po podu in povzročuje prah, pri hoji in pri pometanju.

5. Ne pometaj zato dvorane z metlo, ampak obriši pod vedno z mokro cunjjo, nazadnje namočeno v sodo ali lizol.

6. Telovadi vedno v telovadnih črevljih in v telovadni obleki.

V predsobi telovadnice naj bi bil za

to določen prostor, kjer naj ima vsak svoj predalček za telovadne črevlje in obleko. Tam naj odloži tudi slečeno navadno obleko za časa telovadbe. Telovadne obleke pa sedaj še ni vsepovsod v zadostnem številu; tudi telovadnih črevljev ni. Kako naj se torej temu odpomore? Pod nobenim pogojem in nikoli se ne sme trpeti, da se telovadi v navadnih črevljih, ki jih telovadec običajno nosi. Boljše ali v saaznih nogavicah (videl sem tudi boste telovadce, zlasti naraščaj), ali pa naj se doma pri domačih šiviljah naroči za mali denar navadne opanke. Pri nekaterih odsekih so si tako pomagali, da so si napravili telovadne črevlje iz navadne, večkrat skupaj zložene žakljevine iz starih klobukov ali starih hlač. Le podplati naj bodo taki, da tvori podplat več skupaj zloženih plasti brez pet. To vsaka šivilja zadene, treba le nekoliko vaje in mere.

Kar se pa tiče telovadne obleke, naj bo pa na vsak način tako, da bo treba preskrbeti telovadnih hlač. Navadna obleka vsebuje toliko prahu od dela v tovarnah, v hiši, na polju, tudi po pisarnah in po cestah, da se ta prah iz te obleke navadno razpraši po telovadnici pri vsakem priročenju, pri vsakem skoku itd., da je tudi higienična telovadnica kmalu polna prahu. Zrak v njej je kmalu pokvarjen, prah se obesi po stenah, po orodju, po blazinah in vse čiščenje je bilo zastonj. V večernih urah in pri razsvetljavi se kmalu opazi, da žgeče v grlu, da oči peko, ko že nekateri pokašljejejo itd., drugo jutro pa boli v grlu in peče. Bodi torej, dokler ni telovadnih oblek, pravilo, da se navadna obleka pred telovadbo osnaži, okrtači, ali pa se določi za to kaka tanjša obleka.

7. Predno stopiš v telovadnico, pripravi se za telovadbo v predsobi.

Predsoba je važna naprava, važen prostor, ki bi ga morala imeti vsaka telovadnica. Ta prostor naj bi bil ločen od telovadnice in zvezan le z vratmi. V predsobi naj bi se vrhutega shajali telovadci za vse pogovore organizatorne vsebine, za teoretične razgovore o telovadbi itd.; prijateljski sestanki, fantovski večeri, predavanja naj se vršele v predsobi.

Šele, ko je vse napravljeno za telovadbo, se na dano povelje odpre telovadnica, in se sme stopiti vanjo. Na pragu telovadnice naj bo pa vedno še v sodo ali lizol namočena cunjja, v katero si

vsakdo telovadne črevlje po podplatih osnaži in deloma tudi razkuži.

8. Pred vhomom v dvorano - telovadnico imej vsak že tudi v telovadnih hlačah ali za srajco **sveži robec**.

Usekovati in kašljati se sme v dvorani le v sveži robec. Stari zamazani in porabljeni naj se pustijo v predsobi v stari obleki. S tem, da si morda imel nahod in si rabil robec, si istega napolnil z raznimi glivicami, ki povzročajo nahod. Kako siten je nahod osobito telovadcu, ve vsakdo. Preneseš ga pa najlažje z robcem na drugega svojega tovariša. Če vzameš tak zamazan robec iz žepa in ga razgrneš v svrhu, da bi si osnažil nos, vidiš, kako se ti iz robca dvigne prah — posušeni pljunkin in useki; s temi drobci pa gredo v zrak tudi glivice. Tvoj tovariš zraven tebe dela ravno težko vajo, globoko udiha zrak in s tem zrakom tudi tvoje glivice, ki si jih iz robca spravil v zrak. Naravna posledica, da bo kmalu na to morda tvoj tovariš začel kihati — kašljati — našel se je iz tvojega robca glivic — dobil nahod ali kako drugo kataralično bolezen. Zato veljaj pravilo: v telovadnici le sveže robce. Kdor je prehlajen, kdor kašlja ali ima nahod, naj ostane doma na gorkem in ne hodi v telovadnico.

9. **Pozimi bodi telovadnica na lahko zakurjena**, 16° zadostuje.

10. **Pri vseh vajah teka itd., dihaj vedno le skozi nos, zaprta imej usta.**

Če se navadiš dihati skozi nos, bo to za-te vedno velikega pomena. Nos je oni organ, ki je od narave pripraven za dihanje. Ima v sebi nekaj moče, lase in vijugast vhom, da se zrak, ki je tudi v najboljši telovadnici vedno nekoliko s prahom nasičen, očisti prahu; prah ostane v nosu in v pljuča pride skoro sam čist, prečiščen zrak. Pljuča ne trpijo, in prav sveže se čutimo na tak način. Tudi ne boš poznal zlepa boleznin v grlu, prehlada v grlu, angine itd., če boš dihal skozi nos. Zapomniti si pa moramo, da ima vsak kadilec cigar in cigaret in vsak pivec mrzlih alkoholnih pijač katar v grlu. Zato je telovadcem tudi to slednje, kajenje in pijača odsvetovati. Ko imaš enkrat katar v grlu in nosu, ti bo dihanje vedno nagajalo in delalo težave pri telovadbi. Le s prostim grlom in nosom lahko delaš vse vaje z zaprtimi usti, kar se mora označiti kakor edino pravilno.

11. **Ne pljuvaj v telovadnici nikdar po tleh.** V telovadnici naj bodo higienični pljuvalniki z lizolovo vodo ali žaganjem, z lizolom namočenim.

12. Popolnoma jasno je, da mora biti **blazina pri skoku vedno čista prahu in po vsaki telovadbi pretepena in okračena**, da se ne dela ž njo praha v dvorani. Pri premikanju blazine, ki naj bo najbolje iz usnja (če mogoče, ker le tu se ne drži v skritih ogljih prah), naj se blazina lepo položi po tleh, nikakor pa naj se ne meče, ker vspraši cel prah v bližini poda v zrak (če je dvorana še tako zavarovana zoper prah).

13. **Ne kadí nikdar v dvorani-telovadnici!**

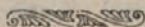
14. **Odstraniti je iz dvorane vse stvari iz sten, ki drže na sebi prah.** Pri teku ali drugih sličnih vajah se namreč ta prah z vetrom vspraši v zrak, ki ga moraš dihati.

15. **V predsobi naj bo vedno umivalnik**, in vsi telovadci naj si umijejo roke in obraz pred in po telovadbi.

16. **Po vsaki telovadbi naj se pol ure vedno zrači.**

17. Gledati bi se moralo tudi, in po nekaterih odsekih se je to že izvedlo, da se zdravniško preiščejo vsi telovadci, predno začno telovaditi. Zdravnik namreč ve, kolikega pomena je za telovadbo in za delo sploh zdravo srce in zdrava pljuča. Bolno srce in pljuča ne preneso telovadbe. Tudi bi se morali taki telovadci, ki so kmalu utrujeni, pri telovadbi drugače vaditi, ko oni, ki so neugnani in jaki. Bolno srce ni za telovadbo, bolna pljuča tudi ne, zato je treba, da se to zdravniško preišče in določi način telovadbe za posamezne skupine. Močni in zdravi tovariši naj bi telovadili druge vaje, ko slabotnejši. Tudi bi se ne smelo nikdar pretiravati in pri težkih vajah naj bo vedno temu primeren odmor. Kdor čuti, da mu srce le preveč nagaja, naj se takoj javi. Seveda pa ne sme biti preveč preozkosrčen, preveč predrzen pa tudi ne. Zdravja si noben telovadec ne sme pokvariti, vsak si mora s telovadbo telo le okrepiti, če hočemo, da telovadba svoj namen doseže.

In zdrav telovadec je ponos naših organizacij. V zdravem telesu krepak duh, združen z močno voljo, ki obvlada najprej sebe, telesno pa je tudi kos in močan dosti za duševne boje, je temelj in podlaga zdravih razmer vselej in povsod.

Izvajanje prostih vaj po godbi.

Pa. Kr.

Pretežna večina telovadcev ne ve, kedar se izvrši prvi gib prostih vaj, če igra godba. Da se temu odpomore, naj vsak telovadec, posebno še bratje načelniki, prebero naslednje.

Članske proste vaje.

Časomerje 1, 2, 3.

I. vaja po napevu »Po jezeru«.

Godba igra najprej 8 taktov fanfare, to je predigra; nato zaigra narodno pesem »Po jezeru«. Prvi gib vaje se izvrši na zlog .. »ze« .. (po jezeru), potem pa po taktu štejemo dalje do konca pesmi.

II. vaja po napevu »Otok bleški«.

Godba igra najprej 8 taktov fanfare. Prvi gib se izvrši na prvi zlog pesmi, t. j. »O«tok ... Takt naj se trdovratno drži po taktu godbe.

III. vaja po napevu »Hej, Slovani!«

Godba igra 8 taktov fanfare. Prvi gib se izvrši takoj na prvi zlog »Hej«. Vaje se naredijo 4krat, to je do konca pesmi. Pesem se ne ponavlja kakor navadno »Grom in peklo«, torej brez ponavljanja.

IV. vaja po napevu »Bodi zdrava, domovina«.

Godba igra 8 taktov fanfare. Prvi gib se izvrši na zlog ... »zdra« ... Pesem se igra samo enkrat skozi do konca. Vaja se naredi štirikrat.

Vaditeljske proste vaje.

Časomerje 1, 2, 3, 4.

I. vaja po napevu orlovske himne »Dvignite Orli«.

Godba igra 8 taktov fanfare. Prvi gib se izvrši na prvi zlog »Dvi« ...

II. vaja po napevu orlovske himne tria »Zora mladosti«.

Godba igra 8 taktov fanfare. Prvi gib se naredi na zlog ... »do« ... (mladosti).

III. vaja po napevu narodne pesmi »Preljubo veselje«.

Godba igra 8 taktov fanfare. Prvi gib se naredi na zlog ... »lju« ... (ljubo).

IV. vaja po napevu »Ta soldaški boben«.

Godba igra 8 taktov fanfare. Prvi gib naj se naredi takoj na prvi zlog »Ta«. Pri tej pesmi

se spusti »Oj ta soldaški boben, začne se samo »Ta soldaški boben«, sicer ostane vse nespremenjeno.

Vaje s palicami.

Časomerje 1, 2, 3, 4.

Te vaje se delajo po isti godbi kakor vaditeljske ali naraščajske proste vaje.

Note za klavirski izvleček dobite pri Orlovski zvezi v Ljubljani proti plačilu 10 K za eno vrsto, t. j. članske, vaditeljske itd. Tudi prepis za veliki orkester vam preskrbi O. Z., če to želi kaka godba. Zeleti je — in to je neobhodno potrebno — da ima vsak odsek note za vse proste vaje.

Češke vaje za naraščaj.

Časomerje 1, 2, 3, 4.

I. vaja po narodni popevki »Ne bom se možila«.

Godba igra 8 taktov fanfare. Prvi gib se naredi na zlog »bom«.

II. vaja po narodni popevki »Stoji, stoji Ljubljanca«.

Godba igra 8 taktov fanfare. Prvi gib se izvrši na zlog »ji« (»stoji« prvič).

III. vaja po narodni pesmi »Regiment po cesti gre«.

Godba igra 8 taktov fanfare. Prvi gib proste vaje se naredi na zlog ... »ment« (regiment).

IV. vaja po narodni pesmi »Bog je ustvaril zemljo«.

Godba igra 8 taktov fanfare. Prvi gib se naredi na prvi zlog »Bog«.

Končno priporočamo vsem onim bratom, ki vodijo javne telovadbe, da se pred isto dogovore s kapelnikom godbe vse podrobnosti, kakor: o hitrosti izvajanja; o razdelitvi vaj; kaj naj se igra med ono ali to orodno telovadbo itd.

Da se pa najtočneje pogodi dober začetek prostih vaj, naj po fanfari šteje načelnik glasno, da ga čujejo telovadci in godba: pri članskih prostih vajah 2, 3, pri drugih pa 3, 4. Dogovori naj se s kapelnikom, da tudi on pazi na to štetje in po tem štetju uredi taktiranje godbi. Ako se vam to posreči, je namen dosežen. Težave bodo le s takimi načelniki, ki nimajo posluha. V takem slučaju naj se pa poveri to štetje kakemu drugemu, ki to štetje opravi v vrsti med drugimi telovadci.

* * *

Vaditeljski zbor je srce odsekovo. Vanj naj se volijo najboljši telovadci in najresnejši bratje. Vaditeljski zbor ima velike dolžnosti. On je odgovoren za odsekov prosep in razvoj. Imeti mora redne seje. Na teh določa telovadni red za redno člansko telovadbo in določa vaje za posamezne vrste, ki jih vodijo stalni vaditelji, lahko dva vaditelja eno vrsto menjaje, bodisi na vsako uro ali pa na daljši čas, vendar sta oba stalna. — Za vsako vrsto se vodi telovadni zapisnik, kamor vpiše vaditelj vaje, ki jih je določil vaditeljski zbor za njegovo vrsto, za vsako uro posebej. Ob robu zvezka naj pustí prazen prostor za opombe, kaj, koliko in kako se je v resnici telovadilo. Le tako bo mogoča ugotovitev, ali je kaj napredka v odseku ali ne. — Vaditeljski zbor naj ima svoje posebne telovadne ure. Pri redni članski telovadbi namreč vaditelji nimajo prilike za svojo tehnično izobrazbo, če hočejo vestno vršiti vaditeljsko dolžnost. V to naj služi posebna vaditeljska telovadba, ki se je udeležujejo le vaditelji in najboljši telovadci — vaditeljski pripravniki.

Redno telovadbo, ki brez nje ni pravih uspehov, naj goji vsak odsek. Določite stalne

dneve in ure za telovadbo, ki jo gojite po načrtu, z malega na veliko in vsestranski. — Za vsako telovadno uro mora biti določen natančen spored, na kakšnem orodju in kaj se bo vadilo, in to za vsako vrsto posebej. Ponavadi vadimo najprej redovne in proste vaje, malo ponavljamo, nekaj pa se učimo novega. Vsako uro vsega ponavljati ne kaže. To bi trajalo kake pol ure. — Potem se šele vržemo na orodno telovadbo. Telovadci so razdeljeni po svoji telesni sposobnosti in izvežbanosti v stalne vrste, katere vadijo stalni vaditelji. Osem, kvečjemu deset telovadcev v vrsti je več ko dovolj. Na enem orodju vadimo do 25 minut in na povelje načelnika vzamemo drugo orodje. Orodje menjamo dva do trikrat, kakor je pač mogoče, in to v vseh vrstah. — Ena ura orodne telovadbe v rednih vrstah popolnoma zadostuje. Pred in po redni telovadbi naj vadijo telovadci, ki imajo posebno veselje, še pri takozvani »prosti telovadbi«, kjer se vadijo telovadci brez trdno določenih vrst, vendar pa brez vpitja in hrupa. Vaditelji pa naj bodo tudi pri »prosti telovadbi« sobratom vedno na razpolago bodisi z nasveti ali pa z dejansko pomočjo.

Nemški socialni demokrat o Slovencih. Meseca septembra leta 1919. se je mudil v Ljubljani in v drugih krajih naše države socialni demokrat Herman Wendel iz Nemčije. Vse, kar je videl pri nas, je priobčil v »Frankfurter Zeitung«, kjer piše 14. oktobra 1919 o Slovencih tako-le: »Pa tudi množica ljudstva je ekonomično in kulturno že davno iz nižin. V vaseh, z belo pobeljenimi, od zunaj in znotraj sražnimi ter prostranimi hišami ne spominja ničesar na jug in na vzhodno Evropo; ko bi bilo še manj umazano, bi si človek mislil, da je v Franciji. Veliko zaslug za to visoko stopnjo prosvetljenosti ima tesno z ljudstvom združena katoliška duhovščina, ki ji je ime nedavno umrlega dr. Kreka zastava in program, in ki je z ustanovitvijo in razširjanjem gospodarskih organizacij utrdila narodno odpornost širokih plasti ter vpletla še najmanjšo vas v mrežo kreditnih, nabavnih in konsumnih združenj. Ravno tako je pomagala potrebi izobrazbe slovenskega kmeta z društvenim življenjem na noge. Leta 1852. je bila ustanovljena v Celovcu Družba sv. Mohorja, ki daje svojim članom letno šest dobrih knjig za 2 K; danes šteje ta družba pri skupnem številu pol drugega milijona Slovencev — klobuk z glave! — 90.000 članov, in od najmlajšega moškega

rodu, rojenega v letih 1890 do 1900 — klobuk z glave! — jih je 96 od sto zmožnih čitanja in pisanja.« — Zdaj pa primerjajmo s tem, kako cenijo naši domači nasprotniki delo naše duhovščine. Za nje nimajo drugega ko psovke in laži. Celo brezverski tujec uvidi kje je resnica!

Dva sprehoda. Beremo: Prvi minister kralja Ludovika XVIII. stopi v kraljevo sobo, da poroča, kar se je zgodilo novega v politiki. Minister pove, da je vlada v parlamentu zmagala. »Dobro,« reče kralj, »torej grem na sprehod.« Drugi dan pride minister zopet poročat. »Gospod,« reče minister, »včeraj vlada ni zmagala.« »Dobro,« odgovori Ludovik, »potem pa greste, gospod, Vi na sprehod.« In ministrstvo je bilo odpuščeno. Tudi prav dobro.

Kako so živeli. Zgodovinski zapiski nam sporočajo: Ko se je leta 1578. oženil Viljem Rožmberk z Marijo, mejno grofico badensko, so snedli pri gostiji, ki je bila od 26. januarja do 7. marca, naslednjo množino jedi: 40 jelenov, 120 srn, 2130 zajcev, 240 fazanov, 2050 jerebic, 150 debelih volov, 546 telet, 634 svinj, 450 ovnov, 5135 gosi, 3106 kokoši in kapunov, 18.120 vodnih krapov, 10.209 ščuk, 30.997 jaje in še mnogo sličnih in dobrih riht. Vina pa so izpili 8800 bokalov tirolskega, avstrijskega in renškega in 40 sodov španskega. Jara gospodal!

ORLOVSKI POROČEVALEC

Redni občni zbor Orlovske zveze.

Ob priliki orlovskega vaditeljskega tečaja od 2. do 5. januarja 1920 je sklicalo predsedstvo Orlovske zveze v nedeljo, 4. januarja t. l. redni občni zbor, II. po svetovni vojski. Treba se je bilo marsikaj pogovoriti in popolnoma pravilnim potom ugotoviti sklepe, kakor so bili sklenjeni na širši seji O. Z. v Celju 27. julija 1919 in na izvanrednem občnem zboru v Dobrli vesi 28. septembra 1919. Dasi vsled prometnih razmer ni bila udeležba polnoštevilna, je bilo zastopanih na občnem zboru 60 odsekov in 21 okrožij po več ko 160 odposlancev, torej ravno zadostno število za sklepčnost. Vsi drugi so se opravičili. Za udeležnike občnega zbora je bila ob 8. zjutraj sv. maša in propoved v Marijanišču, ki jo je odslužil g. vikar Franc Zabret. Občni zbor sam pa je otvoril ob 10. dopoldne v Ljudskem domu predsednik O. Z. br. Jože Pirc, ki je podal svoje predsedstveno poročilo. Pozdravil je navzoče brate, posebej pa še brata iz zasednega ozemlja; poslanca Jožefa Gostinčarja, predsednika Jugoslovanske strokovne zveze; poslanca Franca Smodeja, zastopnika Jugoslovanskega kluba; dr. Mirko Božiča, predsednika slovenskega katoliškega akademičnega starešinstva; Ivana Mazovca, podpredsednika Slov. krščansko-socialne zveze in Ivana Štruklja, predsednika Slomškove zveze. V poročilu se je spominjal najprej umrlega brata dr. Lovro Pogačnika, prvega predsednika Orlovske zveze. V znak spoštovanja in velike ljubezni do njega so se zborovalci dvignili raz sedežev in zaklicali njegovemu spominu: Slava! Nato je omenjal odstop drugega predsednika O. Z. brata Ivana Podlesnika ter dal izraza zahvali za lepo in neumorno delo, ki ga je izvršil v korist orlovstva. Sledil je opis razvoja organizacije od občnega zbora dne 16. marca 1919 sem in vseh v to spadajočih stvari. Tajniško poročilo je podal tajnikov namestnik br. Jože Stabčev v sledečem: Predsedstvo Orlovske zveze je imelo v preteklem poslovnem letu 29 sej. Vložni zapisnik izkazuje v času od 28. marca do 31. decembra 1919 1114 dopisov, došlih in odposlanih. Zvezina pisarna se je uredila popolnoma na novo. Dopise so reševali okrožni poročevalci, odpravno delo je vršila plačana pisarniška moč. Uredile so se v poslovanju razne podrobnosti in tudi arhiv prejšnjih let. Poročilo blagajnika br. Ludovika Tomažiča je bilo v glavnem sledeče:

Bilanca Orlovske zveze za leto 1919.

Aktiva:

gotovina v blagajni	K 182-46
vrednostni papirji	» 4—
vloga v čekovnem uradu	» 1582-08
vrednost blaga	» 4897-04
inventar	» 330—
dolžniki	» 497-80 K 7493-74

Pasiva:

upniki	» 3278—
Čisto premoženje	K 4215-74

Temu so sledila poročila gospodarskega, organizatoričnega, naraščajkega in konjeniškega odseka, ki so bila vzeta vsa na znanje. Za vaditeljski zbor je podal izvestje br. načelnik Pavle Kržán, ki je v kratkem orisal njegovo delo. Priredil je 13 tehničnih tečajev, sodeloval po možnosti ob vsaki potrebni priliki pri okrožjih in odsekih. Ko je izjavil mnenje revizorjev br. Stanko Masič, je predlagal obenem odboru predsedstva Orlovske zveze absolutorij, br. predsedniku Jožetu Pircu pa absolutorij s pohvalo v znak njegovega požrtvovalnega dela. Predloga sta bila z odobravanjem soglasno sprejeta. Pri volitvi odbora ni bilo bistvenih sprememb. Predsednikom je bil iznova izvoljen br. Jože Pirc, načelnikom enako br. Pavle Kržán.

Važni sklepi, ki so bili sprejeti na občnem zboru, so sledeči: 1. vsak odsek plača mesečno članarino 1 K za člana osrednji blagajni Orlovske zveze v Ljubljani. Opozarjamo, da je bil sklep od vseh soglasno sprejet in da se mora zato tudi od vseh nujno vpoštovati. 2. Članarine se oprostite tisti novoustanovljeni odseki za čas treh mesecev, ki za to iz tehtnih razlogov izrecno prosijo in če to prošnjo predsedstvo Orlovske zveze odobri. Vsako nadaljne in drugačno oproščenje članarine je nedopustno. 4. Preglednice se pošiljajo redno vsak mesec do 5. za mesec nazaj, izpolnjene z vsemi podatki Orlovski zvezi v Ljubljano. Izjeme se ne dopustijo nikomur in vsako neposlušnost v tem se smatra kakor kršitev orlovske discipline. 5. Nošenje orlovskih znakov se je sprejelo načeloma za obvezno. Značke smejo nositi samo člani in članice, dočim se naraščaju to zabranjuje. 6. »Angelček« s priložo »Telo vadba« je sprejet kakor glasilo vsega orlovskega naraščaja. 7. Kakor orlovski pozdrav se sprejme »Bog živi!« in raba vseh drugih dose-danjih orlovskih pozdravov se vsem zelo odsvetuje.

Potek občnega zbora je bil prav zadovoljiv in udeleženci so kljub številnim razpravam vsi vztrajali do konca. Potreba je bila, da more iti delo v rednem teku naprej. Spomniti se še moramo končno pisma prevzv, g. dr. Ant. B. Jegliča, ki se opravičuje, da vsled uradnih poslov ni mogel priti na občni zbor in končuje z besedami: »Pozdravljam naše Orle! Močno se jih veselim in prepričan sem, da bodo z vsem svojim nastopom v ponos našemu slovenskemu ljudstvu.« Bratje, bodi tako!

Prvi slovanski orlovski tabor v Mariboru.

Sklep, sprejet na širši séji predsedstva Orlovske zveze v Celju dne 27. julija 1919, da se vrši v l. 1920. I. slovanski orlovski tabor v Mariboru, je udejestven. Na prvih straneh te številke »Mladosti« prinašamo oklic katoliškemu ljudstvu, kakor so ga objavili vsi naši časopisi in katoliški inozemski. Vendar težka še je pot do uresničenja tabora samega, posebno pri današnjih razmerah, ko je malo da ne vse še neurejeno in zmedeno. Kljub temu pa moramo zastaviti vsi vse sile, da bomo načrt dobro izpeljali. Truda in raznih neprijetnosti se ne smemo ustrašiti. Pozivamo predvsem vse odseke, da slede brezpogojno vsem navodilom osrednjega pripravjalnega odbora, da se neumorno vezbajo v telovadnicah in da agitirajo za udeležbo na taboru. Nihče ne sme počivati, vse roke se morajo gibati.

Prva seja osrednjega pripravjalnega odbora za I. slovanski orlovski tabor je bila dne 6. decembra 1919, kjer se je izvolilo predsedstvo; Orlovska zveza ima v njem troje članov: predsednik, glavni tajnik in glavni blagajnik. Odborniki so zastopniki raznih organizacij, ki hočejo pri taboru sodelovati in kjer bodo imeli tudi svoja zborovanja. Osnovali so se vsi potrebni odseki, ki je že vsak začel z oddeljenim mu delom. Predsedstvo je imelo potem še sejo 23. decembra 1919 in 9. januarja 1920. Razposlale so se nabiralne pole za orlovski sklad, ki ga potrebujemo za velikanske izdatke, kakor so za tabor preračunjeni. Prispevki naj se pobirajo po vsi domovini in ob vsaki priliki. V teku je tudi, da se osnujejo za tabor po vseh večjih krajih krajevni pripravjalni odbori, na kar že danes opozarjamo. Orli morajo sodelovati povsod v najvišji meri.

Opozarjamo, da bomo o taboru v »Mladosti« pisali bolj malo, samo glavne in važnejše zadeve. Vse druge stvari se bodo sporočile potom okrožnic in dnevnega časopisa, ki ga naj zato vsi pridno in redno prebirajo in na vsa vprašanja točno odgovarjajo. Hitro in redno poslovanje je nujno! Torej vsi na delo, vsak bodi na svojem prostoru cel mož!

Napredujemo! Orlovstvo pridobiva vedno trdnejših tal pod nogami. Tisti, ki so nas pred časom še prezirali, govorili s posmehom o nas, tisti se nas danes bojijo. Orlovske vrste se množe, ustanavljajo se redno novi odseki. Organizacija ni brez nasprotstev, celo hude sovražnike ima, a žilava vztrajnost in sila neumornega dela premagata vse. Tupatam so še sence v organizaciji, ni tako, kakor bi moralo biti: osebna nasprotstva vsled malenkostnih nesporazumljenj, neposlušnost, premala delavnost v telovadnici in izobrazbi itd., a vse to so stvari, ki ni brez njih nobena organizacija. Naš sklep pa je, tudi to se mora zmanjšati na najnižjo stopnjo, če že ne moremo vsega popolnoma odpraviti. Bratje Orli, pozivamo vas, da skrbite vsj, kakor vsak posamezno, da se bo to zgodilo čimprej. Naše čete morajo biti čiste napak, prežete s pravim orlovskim duhom. Iztrebite izmed sebe vse, karkoli bi oviralo to delo ali ga postavljalo v slabo luč. Naj ne bo med nami člana, ki bi bil kakor gobav ud cele organizacije. Dvigajmo s ponosom naš orlovski prapor, ohranimo ga v boju docela neomadeževanega, okoli nje se zberimo vsi kakor en mož! Čemu se bati, čemu treba omahovati! Vojskovođa naš je sam Kristus, Gospod. Vojska naša, naprej!

V organizaciji sami je delovanje redno. Predsedstvo in vaditeljski zbor Orlovske zveze v Ljubljani vršita svojo dolžnost kakor dozdej: imata redne seje, dajeta navodila odsekom, prirejata razne tečaje, skrbita za splošen ugled in napredek organizacije. Enako delajo več ali manj tudi razni odseki predsedstva, kakor so pač moči na razpolago. Vse delo se vrši v redu in po načrtani poti. Slično je z orlovskimi okrožji, ki pa je pri njih razlika ta, da se nekatera gibljejo bolj, druga manj. Tu je želeči več podvzetnosti, več smotrnosti v delu. Osnovale so se v zadnjem času več novih okrožij. Novi odseki se ustanavljajo posebno na Dolenjskem in na Štajerskem, kjer orlovska misel lepo napreduje. Le par dolin in okrajev je še, kjer bo treba za to še več časa. Organizatorični in tehnični tečaji se vrše redno; nekaj takšnih je bilo tudi na Koroškem, ki v orlovski organizaciji nikakor noče zaostajati za drugimi kraji. Tudi tam se dviga Orel samozavestno kvišku. Dijaki in bogoslovci imajo za čas šolskega leta lastne odseke, ki so združeni prvi v posebnem dijaškem orlovskem okrožju in jih je dozdej že 11 z lepim številom članov. Vsi se vadijo v orlovski organizaciji teoretično in praktično, da bodo mogli kedaj stopiti na čelo orlovskemu gibanju. O Božiču

l. 1919 so imeli v Mariboru svoj tehnični in organizatorični tečaj ter okrožno sejo. Na Hrvaškem smo pričeli seznanjati tamkajšnje organizacije z orlovske mislijo, ki so ji večinoma prav naklonjene. Pri posameznih omladinskih društvih so se ustanovili telovadni odseki, da se bodo preosnovali ob ugodnem in pripravnem času v Orla. Stvar je ugodno izpeljana in ob svoji priliki upamo gotovih uspehov. Ker ni daleč do tega, ko bo moral tudi Sokol na Hrvaškem s pravo barvo na dan in takrat bodo naši ljudje že vedeli, kam naj krenejo. Brez vsakega obotavljanja.

Takšen je položaj orlovske organizacije v splošnem. Ne imelo bi pomena razkladati stvari v podrobnosti, ko vsak lahko vidi delo samo, in ni da bi obežali vse na vaški zvon. Delajmo raje tiho, a veliko!

Orlovstvo v Prekmurju.

Počasi, a vendar se gibljemo. Pri vseh odsekih pa se opaža še vedno neka boječnost zaradi zunanje politične nejasnosti in to je vzrok, da si fantje ne upajo stopiti v odseke. Vsak pravi: »Jaz bi tudi zraven stopil, ko bi bilo stalno in gotovo, da je Prekmurje jugoslovansko.« Upamo torej, da se bodo odseki po podpisu mirovne pogodbe z Madžarsko znatno okrepili in pomnožili. Kolikor nas pa je, smo korajžni in hočemo vztrajati, ker verujemo v Jugoslavijo. Srčno si pa želimo vsi, da bi bila bolj poštena in ne tako koruptna kakor je zdaj in da bi katoliško vero v miru pustila. Nasilstevi in drugih takih nepotrebščin smo se že nasitili do grla od Madžarov. Zdaj si želimo lepših in boljših dni. Bog živi! (Opomba uredništva: Prekmurjskim bratom pošiljamo pozdrave in želimo, da bi se jim razmere res kmalu zboljšale. Znano nam je, s kakšnimi težkočami se morate boriti. Tembolj nas pa veseli vaša vztrajnost in veselje do dela ter neomajna zvestoba katoliškim načelom. Naprej, junaško in dosledno!)

Žižki. Naš Orel je o božičnih praznikih trikrat predstavil igro »Pod Marijino obrambo«, prestavljeno iz ogrskega (Marijin list l. 1905.). Igralci so vloge jako dobro razdelili in ravno tako dobro igrali. To je prvi slučaj po tisoč letih, da so slovenski fantje v Prekmurju igrali slovensko igro. Sosedne občine so nas naprosile, da bi predstavo ponovili v njihovih občinah. Ugodili smo želji Dolnjebistričancev, ki so bili z igro nenavadno zadovoljni in so nas naprosili, da jih še posetimo. — Fantom v Prekmurju kličemo: Pridružite se nam! Ustanovljajte orlovske odseke!

Dokležovje. Naš odsek ni zamrl, kakor se je ponekod govorilo. Do Božiča sicer nima ravno mnogo poročati, o božičnih praznikih smo pa začeli novo življenje. Imeli smo zapo-

redoma tri fantovske večere, pri katerih nam je razložil br. Iv. Jerič velik pomen organizacije in dal navodila glede vodstva odseka. Izvolili smo nov odbor.

Bratonci. G. civ. komisar nam je delal ovire. Ni dopustil odseka, ki je bil samostojen, dokler mu nismo predložili pravih novoustanovljenega izobraževalnega društva v Beltincih. Sedaj je vse v redu, mi smo odsek tega društva. Po dolgem smo dobili prostorno sobo od posestnika Sraka Štefana, ki nam služi tudi kot telovadnica. Vsak drugi dan imamo telovadbo in redno fantovske večere.

† **Ivan Novelli,** rečni mojster in podpredsednik Orla na Ježici. Ni še preteklo leto dni, ko se je po štiriletnem odmoru poživil naš odsek, ko nam je 5. novembra l. 1919. mrtvaški zvonček naznanil žalostno vest, da je nemila usoda iztrgala iz naše srede br. podpredsednika Ivana Novellija. Skoro neverjetna se nam je zdela nenadna novica. Saj smo ga še pred kratkim videli na odru v glavni vlogi »Krivoprisežnika«, ki jo je rešil z največjo dovršenostjo. Kot prvak naših telovadcev je z najlepšo eleganco nastopal pri letošnjih javnih prireditvah. Kako se je trudil, da je poživil delo v odseku; a le malo časa je gledal uspehe svojega truda. Kljub rahlemu zdravju je do zadnjega redno zahajal k telovadnim uram in k skušnjam dramatičnih predstav. Vedrega, prijaznega obraza, odločen v sklepih, vztrajen pri delu se je prikupil vsem. Nasprotnikov on ni imel. Kako je bil priljubljen, je pričal njegov pogreb, Orli so ga nosili in v precejšnjem številu spremili na zadnji poti. Ob odprtem grobu se je poslovil od njega v imenu slovenskih Orlov predsednik O. Z. brat Pirc. Tukajšnje pevsko društvo »Zora« mu je zapelo ganljivo nagrobnico. Bridko nas je zadela Tvoja ločitev, dragi Ivan! S Teboj smo izgubili najboljši vzor značajnosti, požrtvovalnosti in vztrajnosti. Izmučen si se vrnil iz vojnega viharja v domovino, ki si ji položil na žrtvenik svoje najdražje — svoje zdravje, a nisi izgubil poguma. Z mladeniškim ognjem in idealizmom si nas navduševal in bodril. Živo so nam v spominu prijetni večeri, ki smo jih preživeli v Tvoji družbi. Jeseni je padla na zemljo, ki jo je pokrtil mrtvaški prt; ni pa še prišla jesen Tvojega življenja, a ločiti si se moral od nas, pokrili so Te z mrtvaškim prtom v cvetu mladosti, v dobi 26 let, v dobi polni nad. Težka je bila ločitev, a tolaži nas zavest, da boš pri Vsemogočnemu priprošnjik orlovske organizacije.

Kranj. Dne 6. januarja 1920 je imel odsek svoj občni zbor. Predsednik br. Fister je naštel težave odseka v l. 1919. in opozoril na lepe uspehe stanovitnega dela. Tajnik br. Slabé A. je naštel 19 rednih, 10 izvršujočih in 60 podpornih članov. Več članov se je v l. 1919. izselilo. Blagajnik br. Benedikt Fr. je poročal o dohodkih (1324 K 28 vin.), ki so vsota članarine, darov in prispevkov podpornih članov, in o stroških (894 K). Orlovski zvezi se je redno pošiljala članarina, poslal dar 100 K; odsek je sam pokrival stroške okrožja, četudi so člani izvečine prav ubožni. Nato je opisoval razvoj odseka od 2. decembra 1918 (občni zbor) dalje br. podnačelnik Hafner. Vršila se je redna telovadba (dvakrat na teden), največ redovne in proste vaje ter vaje s palico, na bradlji, drogu, skok, krogi, trapec. Mladeniški večeri in izleti so se vsled premalega zanimanja in zadržanosti nekate-

rih članov premalo gojili. Odsek je nastopil pri izletih v št. Vid na Dol., št. Vid pri Ljublj., Selca, Loče. Nastopil je pri raznih narodnih in cerkvenih slavnostih. Priredil je lep notranji nastop naraščaja in pomagal tehnično odsekom v Naklem in v Predosljih. Podpiral je domač dramatični odsek. Nakupil je je drog, palice, zastavice; popravil so se krogi. »Mladosti« je imel naročenih in plačanih 8 izvodov, člani so imeli naročeno posebej. Odsek je ustanovil v januarju 1919 deški naraščaj (okrog 24) in ga uspešno vodil, v maju krožek Orlic (okr. 20) in dekliski naraščaj (okrog 20) ter pomagal pri vodstvu in telovadbi. Bil je v vedni zvezi z sosednimi odseki, z okrožjem in Orlovsko zvezo. Žal, da je bil nekaj časa tudi s Sokolom v Kranju v tesnem stiku; nekaj boljših telovadcev je prehajalo tja, kakor iz pripravljalnega razreda, vsled nedostatne načelnosti in osebne pritiska. Dvokratna nastanitev vojaštva v prostorih katoliško-narodne prosvete v Ljudskem domu in gymn. telovadnici (kjer vadi dijaški Orel pod vodstvom našega podnačelnika) je zelo škodila razvoju odseka, ker je občina sokolski dvorani z nastanitvijo prizanesla. Tudi je delo dramatičnega in pevskega odseka oviralo orlovsko delo, ki je navezan na isti čas in prostor. Pridobitev podpornih članov pa kaže, da ima Orel tudi v Kranju prijatelje, dasi bi jih moral imeti kakor katoliško-narodno telovadno društvo dosti več, če ne bi manjkalo načelnosti. Sledile so volitve. Izvoljeni so bili v predsedstvo: Šorli Filip (predsednik), Stare A. (podpredsednik), Čegnar Karel (tajnik), Benedik Fr. (blag.), Grašič Ivan (nam.); v načelstvo: Slabe Avg. (načelnik), Puhar Fr. (podnač.); vaditelji: Hafner J., Čegnar K., Puhar Fr. Nato se je poslovil br. Fister Tine, ki ga študije zadržujejo, od odseka, kateremu je požrtvovalno in uspešno predsedoval od 2. dec. 1918. S pristrčno zahvalo so sledili bratje poslovnim besedam, s katerimi je priporočal disciplino, delo in neustrašeno življenje po veri in orlovskih načelih. Njegov zgled in delo sta bila in ostaneta za odsek neprecenljiva. Obljubil nam je tudi nadaljnjo zvestobo in pomoč, nam pa ostane kot vzorni Orel v častnem spominu. — S pogumom in veselo odločnostjo za požrtvovalno delo na katoliško-narodni podlagi Orla zremo bodočnosti v obraz. Misel na tisoče Orlov širom Slovenije, za katerimi vstajajo tisoči bratov Orlov Hrvatov in — upamo tudi — Srbov, misel na neumorno delo Orlovske zveze nas oživlja in krepi. Bog živi!

Ustanovno zbrbovanje novomeškega orlovskega okrožja dne 14. decembra 1919 v Rokodelskem domu v Novem mestu. Br. Leopold Turšič, kaplan v Šmihelu, otvori ob 3. uri kot sklicatelj zborovanje, pozdravlja vse došle Orle ter ugotavlja, da so zastopani odseki iz Šmihela, Stopič, št. Petra in Prečne. Razlaga pomen in namen okrožja ter prečita tozadefna pravila Orlovske zveze glede okrožij. — Nato se preide k volitvi okrožnega od-

bora. Soglasno se izvoli sledeči odbor: Predsednik dr. Ivo Česnik, podpredsednik Anton Uhernik, tajnik Turšič Leopold, blagajnik Alojz Murn, odborniki Martin Gačnik, Ivan Francič, Ivan Kukman, Anton Kastelic, Jožef Šetina, Alojz Mrvar, Franc Bevc. Izvoljeni predsednik prevzame predsedstvo, se zahvali na časti in zaupanju, ki mu je bilo izkazano ter poziva vse zastopnike odsekov, da ga pri delu podpirajo. Nato odda besedo br. Leopoldu Turšiču, ki razloži delavni program za zimsko sezono. Povdarja gojitev telovadbe, pomen fantovskih večerov, na katerih se morajo redno vršiti predavanja, pogovori, deklamacije itd. Iz neke predvojne številke »Mladosti« prečita seznam takih predavanj oziroma govorov, katera morajo imeti tudi neštudirani bratje, da se priuče govorništvu. — Pri slučajnostih omenja br. Leopold Turšič, da se vrši dne 28. dec. 1919 v Ljubljani občni zbor Orlovske zveze, h katerim morajo po pravilih poslati vsi odseki svojega zastopnika. Daje se bo vršil v Ljubljani od 27. do 31. decembra vadiateljski tečaj, h kateremu je treba poslati enega Orla, ki se zanima posebno za telovadbo. V to se določi br. Kocjan iz Stopič. — Br. Gostiša, kaplan v št. Petru, sproži misel o krojih. Na to vprašanje se daje pojasnilo, da je v sedanjih časih s kroji velika težava, ker ni dobiti blaga in ker je silno drago. Mogoče bi bilo dobiti kroje pri bivšem odseku v št. Jerneju. — Nadalje se razpravlja o znakih, katere naroči okrožje skupno pri Orlovski zvezi. Br. Turšič opozarja na orlovski sklad, za katerega je treba pri somišljenikih pobirati. — Nato zaključí ob pol 5. uri popoldne br. predsednik zborovanje, katerega se je udeležilo okrog 80 Orlov, z željo, da orlovsko misel ustanovljeni odseki razširjajo po vseh farah novomeške okolice.

Škofjeloško orlovsko okrožje je imelo na novega leta dan svoj izredni občni zbor. Na sporedu je bilo poročilo načelstva in dopolnilne volitve. Iz poročil povzamemo, da so trije delavni odseki v okrožju: škofjeloški, starološki in selški odsek, ki oskrbuje tudi okrožno orlovsko godbo. Pri volitvah je občni zbor izrekel zahvalo odstopivšemu predsedniku Matevžu Tavčarju in mu čestital kakor novoimenovanemu župniku v Poljanah. Enoglasno sta bila izvoljena za predsednika br. F. Terčelj in za okrožnega načelnika br. A. Ramovš. — Na Sv. treh Kraljev dan je pa imel svoj občni zbor škofjeloški odsek. Poročila so nad vse razveseljiva, navdušenje med fanti veliko. Izvoljeni so bili v odbor enoglasno sledeči bratje: predsednik br. J. Oblak, načelnik br. J. Pušar, podpredsednik br. J. Mešušar, podnačelnik br. Ciril Grohar, tajnik br. P. Okorn, blagajnik br. V. Debeljak. Kot odborniki pa bratje: A. Ravnihar, L. Krek, J. Ferlic, J. Langerholec, F. Bavdaž, L. Oblak, F. Veber, J. Kožuh in Filip Terčelj. — Določil se je program za prihodnje leto in med velikim navdušenjem občni zbor zaključil.

Na ples je vržena naša mladina kakor koza na sol. Samo, da si more pete brusiti, pa že misli, da ima pol večnostil Orli bi se morali plesa pa le nekoliko bolj zdržati, ko se ga sicer. Ne rečemo in ne trdimo, da je vsak ples sam na sebi že pregrešen, a satan ti le vedno ponuja prst, da bi ga zgrabil zanj. Da je n a

vseh orlovskih prireditvah Orlu v kroju vsakršen ples najstrožje zabranjen — takšen je sklep predsedstva Orlovske zveze — je pač znano slehernemu članu orlovske organizacije. Vsaka kršitev tega je proti orlovskim načelom. Pomnite, bratje, iznova to! Pa tudi drugače naj bi bili Orli

redko na plesišču, posebno pa še tam ne, kjer je vsakojaka mešanica. Če že res moraš nekoliko poskočiti, glej, da greš le med pošteno družbo, in nikdar med takšno, ki je orlovskim vzorom nasprotna in ki ne pozna nič več na zemlji ko svetno veseljačenje. Kakšen Orel pa si potem, če tako hitro pozabljaš orlovske obljube! Na zabave, Orlu nasprotnih društev ne hodi in jih ne podpiraj s svojo malo značajnostjo. Pokaži povsod, da si Orel, ki katoličanstvo prav umevaš in da ne maraš prestopiti njegovih mej tudi pri zabavi in plesu!

Medsebojno prijateljstvo Orlov — ali ga res premalo poznamo? Kje pa so tisti Orli, kakor nam jih slika Zlata knjiga? Bratje, ali se ne bomo dvignili kakor vojska, da poiščemo in izženemo iz svojih vrst vse, ki ne spoštujejo orlovskih načel in greše proti njim! Medsebojno prijateljstvo Orlov zahteva, da se drug nasproti drugemu tako v društvu kakor javno vedejo dostojno, se med seboj ne žalijo in govore tudi, kadar so sami med seboj, vedno spodobno; kar se tiče društvenih ciljev, ukrepov in sklepov in sploh načel in delovanja naše organizacije, nastopajo nasproti vsakomur in v vsakem slučaju **solidarno** (enotno), se za čast Orla povsod in brez strahu vedno zavzemajo in nobenega izmed svojih ne puste neupravičeno žaliti in ga oškodovati; isto enotnost pokažejo nasproti nasprotnikom, ne samo, če gre za Orla, ampak sploh za načela in čast vse katoliške organizacije; nazunaj tudi v najtežavnejših okoliščinah kažejo vedno složnost in edinost, in sporov, ki bi utegnili med njimi nastati, ne nosijo pod nobenim pogojem v javnost; drug drugega ne ovajajo, ne črnijo in ne govore za hrbtom, in pred drugimi ne ponižujejo. Vprašajmo se, bratje, ali je tako pri nas? Vse premalo je še v naših odsekih te čednosti, pač pa še mnogo raznega plevela in smetja. To pa predvsem

zato, ker člani ne vedo, da je podlaga medsebojnega prijateljstva Orlov **nesebičnost**, ki zahteva **požrtvovalnosti** in samozatajevanja. In k temu je zopet treba vnehati dobro stvar in ponižnosti. Bratje, pojdemo vsi na pot poboljšanja!

Orel mora biti mojster svojemu spolnemu nagonu. Večina vas je mladih, živite v času, ko čutite v sebi, da se prebujate v vas nekako nov svet. Fantje, bodite pametni in ne pregrešite se nad samim seboj. Vse, karkoli bi storili v svoji mladosti nezakonitim in protinaravnim potom, da le nekoliko ugodite svoji spolnosti, vse to se bo nad vami gotovo kruto maščevalo. Tega ne uči morebiti samo katoliška vera, temveč gola vsakdanost nam to izrecno potrjuje. Dajte se o tem prepričati in verjemite, dokler je čas za to. Ne mislite, da je to omejevanje svobode; ko pa človek postane največji suženj, če se vda spolnim strastem, ki ga nazadnje tudi ugonobe. Ohranite čistost v sebi, glejte, da si jo ohranijo tudi drugi. Zgodilo se je nekeje: zvedelo in dokazalo se je, da je živel Orel nepošteno in nenravno, izključen je bil takoj iz orlovskih vrst. Ali ni to sramota, nevredno mladeniča-Orla, kakor hočemo biti mi?! Mladost je lahko vesela in razborita — celo mora biti takšna — a gorje tistemu, ki išče tega veselja v spolnosti. Živ koplje samemu sebi grob, ki bo počasi zlezal vanj. Fant, ali si še upaš potem z mirno vestjo pogledati brhko dekle, ki čuva svojo dekliško čast in čistost, kakor svoj najdražji zaklad? Boš mogel zreti mirno v oči svoje bodoče žene, ko si jo boš ob času izbral in ki pričakuje od tebe, da ostaneš čist in neomadeževan? Če si pošten, boš moral sramotno povesti oči in izpovedati svoj greh ženi, ki bo tako stala visoko nad teboj. Orel, glej torej kako živiš; preizkusi svoje poglede in tajne misli in pazi skrbno, da se ne bi kedaj še kesal!

CASOVNI OBZOR

Božji m'ini. »Pražski Večernik« z dne 7. oktobra 1919 je poročal: »Gotovo se še spominjajo naši bralci na izjavo socialnodemokratskih učiteljev, ki jo je spisal in podpisal učitelj Petrbok. V začetku letošnjega šolskega leta je hotel ta učitelj tudi dejansko uresničiti, kar je tako ognjevitno zagovarjal: vrgel je iz svojega razreda križ in rekel: »Niti videti ga ne maram v razredu!« — Te dni pa se je zgodilo učitelju, da morda res ne bo več videl... Vnel se mu je zvečer mokri karbid in mu popalil obličje tako strašno, da bo prišel ob vid.

Letos torej ne bo več poučeval, in kdo vé, če še sploh kedaj. Ne radujemo se te nesreče in želimo ozdravljenja, a spominjamo se pri tem stare pravde o božjih mlinih.«

Dvoje velikih milosti našega časa sta evharistično gibanje in katoliške organizacije. Prišla je ura, ko se morajo voditelji in ljudstvo združiti in spojiti kakor členki verige, da postavijo stražo okoli našega svetišča. S pogumom naprej pod zastavo križa! — Tako je govoril nadškof dr. Faulhaber na velikem katoliškem shodu 24. oktobra 1919 v Monako-

vem. Katoliške organizacije snujemo; vse preveč pa pozabljamo prositi milosti Kristusa v tabernaklju in mu dati zadoščenja za vsa kruta žaljenja današnjega časa. Orli, poboljšajmo se tudi v tem!

Delo je dandanes veliko manj spoštovano, ko pa je bilo še pred kratko dobo. Svetovna vojna je posebno tukaj vsekala globoke rane. Vsak misli, da se lahko preživi tudi, če ne dela. Človeštvo je pomehkuženo in vojaštvo ima pri tem precej krivde na svojih ramah. Pisatelj Fr. Detela piše v »Trojki« lepo, ko pravi: »Eni delajo, a ne znajo; drugi znajo, pa nočejo. Delo je namreč še vse premalo v časti.

Seveda nam ga je Bog naložil za kazen; a na tem svetu je blagoslovljeno vse, kar pride iz božje roke, tudi kazen. Delo nam gradi pot k sreči, nam daje zaupanje v Boga in v sebe, nas odvrača od mnogih nespametnosti in nas obda s čistim, zdravim zrakom, katerega pa lenoba hitro okuži. Suženjstvo in tlačanstvo je ponižalo delo, ker je izpremenilo delavca v prisiljenca in oprostilo višje stanove nizkega dela. Preprost človek pa je to načelo narobe obrnil in sodil: kdor ne dela, ta je kaj višjega.« Zato pa bo človeštvo šele takrat bolj zadovoljno, ko si bo želelo polnega dela in ko bo zopet videlo v delu del svoje sreče.

OMIKA IN PROSVETA

Travijo: Samo ona knjiga je dobra, ki u razširja misli in ti dušo tako presune, da je ne moreš nikdar več pozabiti. Knjiga, ki ni vredna, da bi jo čital večkrat, niti ne zasluži, da jo čitaš enkrat. — Naša mladina se še vse premalo izobrazuje in vzame prerediteljno knjigo v roke. Stanje in napredek v svetovni omiki ji je še malo da ne docela neznan. Strokovne izobrazbe ima bore malo in v zelo omejenem krogu. Le preveč hlasta za tem, kar je vsakdanjega, s čemer se morebiti trenutno okoristi, a dalje ne misli. Ker je Orel tudi kulturna, torej izobraževalna organizacija, bo treba pri nas na tem polju več delati in storiti. Če bomo obenem z duševnim samoizpopolnjevanjem napredovali še v omiki in prosveti, potem je pač gotovo, da si bodočnost lahko priborimo takšno, kakršno hočemo imeti. Zanimarjati ali zapostavljati tega nikakor ne smemo. Da pa bomo to dosegli, ne smemo biti tukaj prekrižanih rok. Izobrazovati se moramo vsestranski, knjiga nam mora biti poleg poučnih sestankov, predavanj in tečajev verna prijateljica. Sami se moramo brigati, da se bomo nekaj naučili in da bomo kaj znali. Česar pa ne zmoremo sami, za to vprašajmo druge za svet in jih prosimo pomoči. Nikakor pa ne gre, da bi stali nemo pri zaprtih vratih in čakali, kdo nam jih bo odprl. Človek mora v svojo moč in voljo imeti trdno zaupanje in uverjenje, da je zmožen napraviti veliko. Le truda se ne bati in nikdar omahovati!

Slovenka. Glasilo slovenskega ženstva. Izšle so zadnje številke I. letnika. Za naše ženstvo prepotrebni list, škoda le, da se tega ne zaveda in mu ne posveča dovolj pozornosti. Zato se bo moral list v II. letniku skrčiti tako, da bo izhajal vsaka dva meseca enkrat na 16 straneh in bo stal celoletno 10 K. — Za orlov-

sko organizacijo ima »Slovenka« pa še poseben pomen. Sestre Orlice so si jo privzele kakor svoje glasilo in imajo v njej lasten oddelek »Orlica«, ki ima v štev. 7. do 12. sledečo vsebino: 1. Orlice. Načelen članek, ki razlaga bistvo in pomen orliške organizacije. 2. Ali ima ženska res kaj koristi od telovadbe? 3. Mnenje o orliškem kroju. Načrt za kraj Orlic. 4. Vaditeljski tečaj in občni zbor Orliške zveze. 5. Poročilo Orliške zveze. 6. Proste vaje (III. in IV.) Orlic za l. 1919./20. 7. Proste vaje za članice l. 1920. 8. Vaje z venčki za gojenke l. 1920. 9. Dopisi. — Začetek je prav lep, želimo uspehov in vztrajnosti. — Tudi na Hrvatskem izdaja Katoliška ženska zveza svoje glasilo »Ženska misla«, ki obeta, da bo še povoljno urejevano.

Zora. Glasilo Jugoslovanske katoliške dijaške lige. Urejuje Janko Kralj. — Izšle so prve številke, ki naznanjajo v našem dijaškem gibanju novo dobo, obenem pa pričajo, da nadaljujejo katoliški jugoslovanski dijaki svojo pot nemoteno od tam naprej, kjer jih je prekinila svetovna vojna. Jasno in odločno! V Orlu imate najbližje in najboljše zaveznike, korakajmo skupaj z ramo ob rami. Vaša pesem je pesem mladosti, klic novega pokolenja, zato jo pojemo z vami:

Tisoč nas je. Kujemo duše in svet,
gnetemo kri in kipečo mladost in misel v meč,
da prekolje črni obok Iztoka,
da obsije žarko solnce Proroka
v mrak pogreznjeno zemljo in naša čela
jasna, blesteča na strmih gori mladosti,
ko v močvirnih globinah stotisoči orjejo,
in ne vedó, da so za žetev okanjeni,
in ne vedó, da so kot orli do smrti ranjeni...

Kot sivi prapori v vetru oblaki vihrajo...
Odkedaj se moje in Tvoje oči poznajo?
Zemlja se je bobneč pod nami zazibala,
v smrtinem trepetu nas močna je roka razgibala:

Sli smo v objemu črez strme robove gora
plamenu nasproti,
ki raste nesmrten iz naše Mladosti.

Mrtev je svet. V prelomu dveh vekov novega
[kujemo,
v bedi ga z vriskom zanosnim in radostjo
zanj se bijemo, njemu odmevajo [snujemo,
v gromu viharjev udarci kladiv.

I Z KRAJA V KRAJ

Vzorno delo. Orlovski odsek Ježica pri Ljubljani je poslal Orlovski zvezi poročilo o fantovskih večerih meseca decembra. Drugim odsekom v spodnjo priobčujemo poročilo in želimo od vseh odsekov enakih rednih obvestil. Obenem pa naj bo to tudi malo ogledalce, o kakšnih stvareh naj se vse na fantovskih večerih razpravlja. Posnemajte in napravite še boljše. Pišejo pa: Dne 1. decembra se je vršil sedmi fantovski večer v tej sezoni. Navzočih je bilo 31 bratov. Br. predsednik otvori s pozdravom na navzoče fantovski večer in poda nekaj važnih stvari z odborove seje, ki je bila 30. novembra 1919. Opominja brate na vedenje v cerkvi in na izpolnjevanje verskih dolžnosti; isto naroča br. načelniku in vaditeljskemu zboru, da naj to povedo tudi naraščaju. Nato je pričel g. župnik Košir s svojim predavanjem o alkoholu. Odgovarja na vprašanja: Kaj je alkohol? Popisuje njega pridobivanje; koliko vsebujejo posamezne pijače alkohola; povdarja, da v alkoholu ni nobene redilne snovi in da je silen goljuf. Dalje: Zakaj je alkohol škodljiv? Alkohol je strup in s pijancem se ravna kakor z zastrupljenim. Kako deluje alkohol na naše organe? (Posebno obširno pa zanimivo). Končno o posledicah alkoholizma. — Sklep: Vojsko alkohol! Brez vina se lahko izhaja. Če že piješ, pij zmerno! Ako se boste vzdržali pijače, boste zdravi in veseli. Na vprašanje enega bratov: Ali je kajenje škodljivo? je tudi precej obširno odgovoril. — Nato je podal br. Berce poročilo z okrožnega občnega zbora. — Sledil je podroben razgovor o prireditvi Miklavževega večera. — Dne 8. decembra 1919 sicer ni bilo fantovskega večera, pač pa so bratje polnoštevilno prejeli zjutraj sv. obhajilo. — Dne 15. dec. 1919 osmi fantovski večer; navzočih 27 bratov. — Br. predsednik je podal poročilo z okrožne seje 14. dec. 1919 v Ljubljani. Nato se je razpravljalo o spopolnitvi notranjega dela v odseku in še o drugih stvareh. — Dne 22. dec. 1919 deveti fantovski večer. Navzočih 24 članov. Br. predsednik prebere deščlo okrožnico in pa članek »Mladost« v sobotnem »Slovencu« ter več važnih stvari iz orlovskega vestnika. (Tako je prav! Priporočamo nujno vsem odsekom.) Naročnikov na Mladost« se je priglasilo takoj 18 fantov (izmed navzočih). Nadalje se je sklenilo, da se odseku v Mostah pod gotovimi pogoji posodi drog. Prijateljski razgovor. — Dne 29. dec. 1919 deseti fantovski večer. Prisotnih 29 bratov. Brat tajnik prebere poziv na katoliško ljudstvo, ki je bil priobčen v »Slovencu« dne 28. decembra, dalje več važnih stvari iz orlovskega vestnika ter došle dopise. Sledil je razgovor glede naročbe časopisov v novem letu za odsek. Potem, ko se je več važnih notranjih stvari pretreslo, je brat tajnik z novoletnim voščilom za-

Umetniško opremo »Mladosti« nam je s prijaznim sodelovanjem izvršil akademični slikar g. Gojmir Anton Kos. Kakor vidimo, nam je skušal podati res nekaj lepega in izvirnega. Bratje Orli in vsi bralci sploh bodo gotovo zadovoljni, da je »Mladost« napredovala tudi v tem oziru in jo bodo rajši vzeli v roke ter jo priporočali še drugim.

ključil zadnji fantovski večer v letu 1919. — J. Sever, t. č. tajnik.

Lepi spomini. Orel-vojak na Koroškem br. J. Š. je poslal uredništvu pismo sledečih vrstic: Sedim v svojem zavetju in mislim na dom, na starše, na znance in prijatelje. Izmed vseh pa so mi najlepši spomini na brate Orle v domačem odseku. Odkrito povem, da sem časih mislil, da je Orel le bolj organizacija na zunanji, ki pa nima nikakršne druge vrednosti. Priznam pa, da sem se hudo motil. Danes, ko premišljam popolnoma svobodno, prost vsakršne agitacije in kakršnegakoli pritiska, priznavam in šele uvidim, kaj je Orel in kakšno moč da ima. Za nas kmetske fante boljše organizacije sploh biti ne more. Ali nam Orel ne nudi vsega, česar si poštena in nepokvarjena mladina želi? Nam li ne daje zabave, veselja, poka itd.? Komur pa se ljubi ponočevanja, nečisteža življenja, piščevanja, kletve in drugih podobnih stvari, ta pa sploh ni za nobeno pošteno človeško družbo. Neke postave vendar morajo biti na svetu, da ne živimo tjavendan kakor telički v hlevu. Zato pa, fantje, vsi v orlovske vrste in s korajžo ter s ponosom na delo! Naj nas razni zabavljači še tako obirajo in se nam porogljivo smeji, pokažimo jim verno srce in neustrašenega duha, nje same pa poženimo tja, kamor sodijo, Junaško in vztrajno naprej!

Uredniška vest. Uredniku je pri listu odmerjen gotov prostor, ki ga more napolniti. Za vsako številko »Mladosti« mu je dovoljenih le 16 strani. Naj vpoštevajo to vsi tisti, ki danes ne vidijo natisnjenih svojih doposlanih prispevkov. To niso morebiti kake uredniške muhe, temveč ker tehnično vodstvo lista tega ne dopušča. Prišlo bo vse na vrsto v štev. 2. in 3., ki bosta izšla, kakor je bilo že povedano, v sredini marca 1920. Kljub temu pa želim in prosim, da bi bili dopisniki in so-trudniki »Mladosti« bolj pogosti, ko pa so zdaj. Posebno poročevalci odsekov naj store svojo dolžnost! — Urednik.

Orlovske potrebščine

ima v zalogi Gospodarski odsek Orlovske zveze v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna. Obračajte se edino nanj. Začasno priporoča in razpošilja:

Zlata knjiga slovenskih Orlov, nevezana	K 4'—	»Mladost«, letniki 1914 do 1918 (letnik 1919 nepopolen), vsak po	K 5'—
Vsak Orel jo mora docela poznati in se po njej ravnati.		Partiture za klavir orlovske him- ne, prostih vaj, vaditeljskih, za naraščaj itd. po K 5'— in . . .	„ 10'—
Mladinske in telovadne igre	„ 6'—	Krogle za metanje v daljavo, lite iz železa	„ 60'—
Za slehernega načelnika ne- obhodno potreben učni pri- pomoček v telovadnici, zlasti še za one, ki vodijo naraščaj. Priporoča se tudi vsem šol- skim vodstvom.		Orlovski znaki za člane in članice	„ 7'—
Mladeniška telovadna organiza- cija	„ 1'—	Telovadni črevlji	„ 60'—
To je sicer star pravilnik Or- lovske zveze, a še vedno upo- raben, posebno za ustanavlja- nje novih odsekov.		Telovadna obleka (majica in hlače) je pa- ročena. Stala bo po proračunu okoli 150 K in upamo, da nam bo doposlana do aprila t. l	
Sprejemnice za člane (diplome)	„ 4'—	Blaga za kroje vsled previsoke cene ne mo- remo nabaviti.	
		Zavojnina in poštnina se zara- čuna posebej.	

Iz osrednje pisarne Orlovske zveze.

Osrednja pisarna O. Z. je v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna, III. nadstropje. (V h o d skozi knjižnično dvorano K. T. D., tretja vrata levo.)

Uradne ure so vsak delavnik od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 6. popoldne.

Predsednik in tajnik uradujeta vsak delavnik med 4. in 6. uro popoldne. Ta čas so v pisarni navadno še tudi nekateri drugi člani predsedstva in vaditeljskega zbora O. Z. ter okrožni poročevalci.

Kdor pride v Ljubljano naj se zglesi v primernem času redno v pisarni O. Z., kjer bo dobil za delo v orlovskem odseku vsa potrebna pojasnila in navodila. V pi-

sarni je tudi dopisna knjiga, kamor naj zapiše svoje prošnje in želje.

Dopisi se naslavljajo edino na naslov: Orlovska zveza, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna in ne na posamezne osebe (predsednika, okrožne poročevalce, tajnika itd.) Držite se strogo vsi tega!

Ves denar se pošilja edino po pošt-
nih položnicah na čekovni račun
Orlovske zveze pri poštnem čekovnem
uradu v Ljubljani št. 11.456. Zahtevajte
vedno poštne položnice.

Naročnina »Mladosti« se pošilja edino na upravnništvo »Mladosti« (kjer se tudi list naroča, ne pa uredniku ali Orlovski zvezi) po poštni položnici na čekovni račun št. 10.660.

Z ljudstvom za ljudstvo!

S tem geslom je začrtal slavni papež Leon XIII. smer krščanskosocialne politike, krščanskosocialnega dela sploh. »In to geslo je edino pravo,« pristavlja dr. Anton Mahnič ter piše o tem nadalje: »Z ljudstvom treba pričeti preosnovno. Takozvana inteligenca višjih krogov se je po brezbožni vedi v šoli skoraj popolnoma razkristijanila. Nima več razuma, niti srca za velike rešilne krščanske ideje. Da, ta inteligenca se povsod protivi vplivu krščanstva in katoliške Cerkve ter noče o Kristusu in njegovem evangeliju v javnem življenju, v slovstvu, v politiki ničesar vedeti. Treba se tedaj obrniti na ljudstvo, treba je vzgajati, da bo umelo vestno, pametno izkoriščati svoja politična prava, treba, kar mogoče, priboriti mu novih svoboščin, treba iz nižjih ljudskih slojev, v katerih žije še nepokvarjen verski čut, zajemati novih moči, skrbeti za nov inteligentni naraščaj. Le tako bo mogoče družbo odzgodolaj navzgor preroditi in pomladiti.

Toda z ljudstvom za ljudstvo. Da, ako bo ljudstvo v širnih krogih prešnil Kristusov duh, ako mu olajšamo njegovo gmotno stanje, ako ga oprostimo od židovskih in liberalnih pijavk, ako obudimo v njem krščansko zavest, tedaj bo zatirano krščansko ljudstvo vstalo, duševno in gmotno, tedaj se bo iznova uresničila ideja vesoljnega kraljestva božjega na zemlji. Ljudstvo bo svobodno dihala in veliki množici bo zopet mogoče težiti po časnih in večnih idealih.«

Da se bo to zgodilo, so poklicani k temu najprvo ravno Orli. Orel se mora, kar se tiče ljudstva, v prvi vrsti zavzemati za to, da se mu ne krati svoboda svojo vero izpoznavati in se po njej ravnati, nadalje se mora potegovati za socialno in gospodarsko povzdigo takozvanih nižjih slojev in za napredovanje ljudstva na podlagi materinega jezika in njegove narodne posebnosti. Torej karkoli delamo, bodi usmerjeno vedno tako, da bo v splošno korist ljudstva. Z ljudstvom za ljudstvo!

